

Tisková zpráva
Lucemburk 2. července 2015

Systém EU pro obchodování s emisemi (ETS): je zapotřebí dále zkvalitnit rámec na ochranu integrity trhu a také provádění ETS, tvrdí auditoři EU

Ve zprávě, kterou dnes zveřejnil Evropský účetní dvůr (EÚD), se konstatuje, že Komise a členské státy neřídily vhodným způsobem všechny aspekty systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS), který je hlavním prvkem klimaticko-energetického balíčku EU. Účetní dvůr sice zaznamenal, že v oblasti ochrany EU ETS jakožto tržního mechanismu dochází z iniciativy Komise k trvalým zlepšením, ale zároveň zjistil, že k dalšímu zvýšení integrity tohoto trhu je stále zapotřebí vyřešit určité otázky. Také realizaci fáze II tohoto systému (2008–2012) provázely významné nedostatky. Zpráva předkládá doporučení týkající se zlepšení regulace trhu a dohledu nad ním, s cílem zvýšit důvěru investorů a maximalizovat efekt EU ETS jako nástroje environmentální politiky.

„Systém EU ETS je základním prvkem politiky EU v oblasti klimatu. Od svého zavedení před deseti lety byl postupně zkvalitňován. Existují však stále oblasti, kde lze provést zlepšení, například u kontrol při otevírání účtů v ETS, u monitorování transakcí, u dohledu nad trhem a u ověřování úrovně emisí u zařízení. Naše doporučení mohou Komisi i členským státům napomoci při zvýšení integrity trhu a provádění tohoto systému, a udělat z něj tak silnější nástroj pro dosahování cílů v oblasti změny klimatu do roku 2020 a dál do budoucna,“ uvedl Kevin Cardiff, člen EÚD odpovědný za tuto zprávu. „Vzhledem k významným finančním zájmům v souvislosti s uhlíkovým trhem, na němž se operuje v řádu miliard EUR, dále bezpečnostním incidentům v minulosti a také cíli systému, kterým je podporovat reálná opatření na snížení emisí skleníkových plynů, potřeboval rámec na ochranu integrity trhu zkvalitnit a systém by měl být lépe prováděn.“

Současná reforma systému ETS („rezerva tržní stability“) a související debata se zaměřují na účinnost tohoto systému a na to, jak vyřešit přebytek povolenek. Tato problematika však do rozsahu této zprávy nespadá.

Z našeho auditu vyplývá, že je třeba věnovat pozornost také integritě trhu a provádění tohoto systému, aby tak mohla mít EU větší důvěru, že tato stěžejní politika má lepší předpoklady k dosažení výsledků v oblasti omezování emisí a podpory nízkouhlíkových technologií. Auditoři EU zjistili, že řízení určitých aspektů EU ETS ze strany jak Komise, tak členských států, zejména pak ve fázi II tohoto systému, nebylo úplně přiměřené. Existovaly problémy s rámcem na ochranu trhu s povolenkami a rovněž problémy s vlastním prováděním systému.

Co se týče rámce, i po zařazení trhu s povolenkami pod režim směrnic o finančních nástrojích a regulaci trhu zůstávají otevřené některé otázky týkající se konkrétně povinně účastnících se obchodníků, dvoustranného spotového mimoburzovního obchodování a menších účastníků trhu. Na úrovni EU nebyl zřízen žádný dohled nad trhem s povolenkami a spolupráce mezi národními regulátory a Komisí se ukázala jako nedostatečná, což může znamenat, že nejsou přiměřeným způsobem řízeny narušení trhu a anomálie, které mohou mít potenciálně vážné dopady. Auditoři zjistili, že je zapotřebí jasnější definice emisních povolenek a že je také nutný vznik zástavních nároků na povolenky a jejich ochrana, což by umožnilo účinnější fungování tohoto trhu. Další pokrok je rovněž zapotřebí u vysoce rizikového rejstříku Unie pro zpracování základních údajů o ETS: jedná se zejména o přísnější kontroly při otevírání účtů a nutnost kvalitnějšího monitorování transakcí. Ve zprávě se nicméně konstatuje, že v posledních letech došlo k výraznému snížení hlášených incidentů.

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy přijaté Evropským účetním dvorem. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce www.eca.europa.eu.

ECA Press

Damijan Fišer – pracovník tiskového oddělení

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Tel.: (+352) 4398 45410 Mobilní tel.: (+352) 621 55 22 24

E-mail: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

Auditoři zjistili, že v provádění tohoto systému existují jak na straně členských států, tak Komise významné nedostatky. Jedná se zejména o to, že systémy pro monitorování a pro vykazování emisí nebyly ve fázi II dostatečně realizovány ani harmonizovány, že existovaly nedostatky na straně Komise týkající se pokynů a také monitorování členských států a že posuzování národních alokačních plánů nebylo dostatečně transparentní. Některé členské státy neposkytly požadované zprávy o fungování systému, zatímco Komise požadovanou výroční zprávu o provádění zveřejnila. Dopad konzultačních a koordinačních fór mezi Komisí a členskými státy byl omezen vzhledem k nízké účasti členských států.

Komise měla v zajišťování harmonizace klíčových kontrol provádění systému členskými státy omezenou roli. Auditoři nebyli schopni vzhledem k nedostatku konsolidovaných informací na úrovni členských států i EU posoudit účinnost jednotlivých sankčních systémů a upozorňují, že rozdílné postupy mezi členskými státy týkající se pravidel pro vyřazování mezinárodních kreditů z projektů mohou mít potenciální dopad na rovnost podmínek pro provozovatele.

Poznámka pro redaktory

Zvláštní zprávy Evropského účetního dvora jsou zveřejňovány v průběhu celého roku a uvádějí zjištění vybraných auditů konkrétních oblastí rozpočtu EU či témat z oblasti správy a řízení. V této zvláštní zprávě (č. 6/2015), nazvané „**Integrita a provádění EU ETS**“, se posuzovalo, zda byl systém ETS Komisí a členskými státy vhodně řízen.

Systém EU ETS byl zaveden v roce 2005 a v současnosti se nachází ve třetí fázi provádění. Představuje zároveň stěžejní politiku EU v boji se změnou klimatu a největší obchodní systém pro emise skleníkových plynů na světě, který stanovuje stropy emisí. Tento systém stanovil postupně se snižující stropy pro celkové emise z průmyslových odvětví s velkou produkcí emisí. Strop omezuje emise více než 11 000 energeticky náročných zařízení v celé EU a týká se zhruba poloviny všech emisí skleníkových plynů. Tato zařízení dostávají emisní povolenky nebo si je kupují v dražbách a v případě potřeby mohou s povolenkami též obchodovat.

Dlouhodobý plán Komise pro emise skleníkových plynů má za cíl jejich snížení o 80 % do roku 2050. Rada se dohodla na rámci politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a potvrdila závazný cíl EU, jímž je snížit do roku 2030 domácí emise skleníkových plynů alespoň o 40 % oproti roku 1990. Při dosahování těchto cílů bude systém EU ETS i nadále hrát ústřední úlohu. Kromě toho Rada a Parlament nedávno dospěli k dohodě o zavedení rezervy tržní stability, čímž se má řešit problém přebytku povolenek přesahujících kapacitu trhu a vykonávajících tlak na snížení tržních cen.

Auditoři přezkoumávali, zda byl zaveden přiměřený rámec na ochranu integrity tohoto systému jakožto tržního mechanismu. Kontrolovali též vlastní provádění systému EU ETS ve fázi II (2008–2012), aby bylo možné vyvodit poučení pro budoucí vývoj této politiky. Auditoři prověřovali, jak Komise řídila provádění systému členskými státy a zda plnila své povinnosti. Důkazní informace byly získány od sedmi členských států, které byly vybrány na základě objemu a typu emisí (Německo, Francie, Itálie, Polsko, Spojené království, Řecko a Španělsko). Na úrovni členských států byl audit zaměřen na přidělování a vyřazování povolenek, systémy pro monitorování, vykazování a ověřování emisí a na sankce.

Doporučení

Auditoři EU předkládají následující doporučení:

- Komise by měla řešit zbývající problémy týkající se regulace trhu s emisemi a dohledu nad tímto trhem, aby se dále zvýšila jeho integrita;
- měl by být dále vyjasněn právní status povolenek, což by přispělo k zajištění stability a důvěry;
- měly být dále zkvalitněny určité aspekty systémů na zpracování základních informací v systému EU ETS (tj. registr Unie a související postupy);
- kontrolní rámec na úrovni členských států by měl být lépe využíván, aby při provádění fáze III EU ETS (2013–2020) mohly být zohledněny zjištěné nedostatky;
- úroveň pokynů a informací o provádění systému EU ETS by se měla v průběhu fáze III zlepšit;
- mělo by být zajištěno transparentnější provádění sankcí v rámci EU ETS. Na úrovni členských států i EU by měly být k dispozici aktuální a přesné informace o provádění a výsledcích sankčních postupů a Komise by měla lépe monitorovat, zda jsou vnitrostátní sankce uplatňovány konzistentně.

Tato doporučení byla Komisí přijata a budou předmětem následné kontroly. Plný text doporučení je k dispozici ve zvláštní zprávě, která též obsahuje odpovědi Komise.